

November 2025

Foto: Kirstine Flintholm Jørgensen

Afgræsning af efterafgrøder

Afgræsning af efterafgrøder kan reducere foderomkostninger, forbedre jordstruktur og opfylde miljøkrav. Det kræver dog planlægning for at sikre foderværdi, dyrevelfærd og overholdelse af regler. Efterafgrøder kan give en foderbuffer i perioder med fodermangel eller det kan tænkes ind som en fast del af markplanen, så det bidrager med en frisk ny mark i slutningen af græsnings sæsonen.

EFTERAFGRØDER SOM BILLIGT FODER

Efterafgrøder er billige foderenheder, da de tjener et andet hovedformål, hvad enten der er tale om lovpligtige eller frivillige efterafgrøder.

Efterafgrøder kan bidrage med foder af en høj kvalitet, som vil være egnet foder til de større ungdyr, ammekøer og opdræt, samt eventuelt til goldkøer i et par uger, inden deres foderbehov stiger.

Derimod vil efterafgrøder ikke egne sig til højtydende malkekøer eller goldkøer i perioden inden kælvning, når højt kalium-indhold i foderet er kritisk, og hvor dyrene har et større behov for energi.

ANBEFALINGER TIL AFGRÆSNING

- Vælg sorter, der modner sent, og dermed er længere tid på det vegetative stadie. Det vil være en fordel, når de skal afgræsses.
- Afgræs på efterafgrøder, som har haft en god og tidlig etablering.

Hvorfor afgræsse efterafgrøder?

- Billig foderkilde: Udnytter efterafgrøder til at reducere foderomkostninger.
- Miljøfordele: Mindsker kvælstofudvaskning og forbedrer jordstruktur.
- Dyrevelfærd: Forlænger græsnings sæsonen, giver variation i fodringen og mulighed for naturlig adfærd.

- Afgræsningen bør være kortvarig for at undgå komprimering af jorden og høj N-belastning. Sørg for at:
 - Flytte dyrene hyppigt og hav et dyrehold af passende størrelse, så de f.eks. kan flyttes videre efter fem dage ved våde vejrforhold
 - Foldafgræsse med mindre folde i passende størrelse
 - Stribeafgræsse med en bagtråd
- Hvis efterafgrøden skal fortsætte væksten, bør kærerne flyttes til en ny del af marken, når de har ædt ca. halvdelen af biomassen
- Sørg for, at dyrene har adgang til vand. Benyt f.eks. flytbare trug/vogne.
- Sørg for, at dyrene har adgang til mineraler. Benyt flytbare mineralblokke eller trug.

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Efterafgrøder må gerne afgræsses før destruktionsdatoen, men de må ikke afgræsses hårdere, end at kravene til dækningsgraden stadig kan opfyldes.

ANBEFALINGER TIL PLANTEVALG

Få mest ud af efterafgrøden og forebyg eventuelle problemer ved at:

- Undgå renbestand, medmindre afgrøden er græs/korn.
- Bruge en blanding, der består af græs/korn og andre arter, så bælgssæd og korsblomstrede tilsammen maks. udgør 50 % (bælgssæd) og 50-70 % (korsblomstrede) af plantemassen.
- Ved valg af planter skal der tages hensyn til, om planterne skal undersås eller sås efter høst. Græs og kløver kan undersås, mens korn og korsblomstrede afgrøder skal sås efter høst.

For blandinger med meget unge planter og stor andel bælgfrugter eller korsblomstrede:

- Sørg for ikke at lukke sultne dyr ud på efterafgrøden. Giv dem hø/halm inden.
- Hvis muligt, så sørg for, at dyrene gradvist tilvænnes efterafgrøderne. Det ideelle vil være en til to timer hver dag over syv til ti dage.

- Sørg for, at dyrene har adgang til supplerende hø/halm, eller at dyrene kan gå tilbage på et areal med et græstilbud.
- Sørg for, at dyrene altid har adgang til en mineralblanding med højt magnesiumindhold.

UNDGÅ GIFTIGE ARTER

Vær opmærksom på, at nogle planter er giftige for kørner og derfor bør begrænses i mængden.

For de pligtige efterafgrøder bør klinte helt undgås, og hjulkroner samt vintervikke bør dyrene kun indtage i mindre mængder.

Blandt de frivillige efterafgrøder bør lupiner helt undgås, og fladbælg samt hør kun bør indtages i mindre mængder.

De forskellige efterafgrødeplanter er beskrevet i forhold til deres egenskaber som foderplanter til kvæg i et ark, som du kan tilgå via QR koden herunder.

Kontakt

Kirstine Flinholm Jørgensen
Konsulent
kifj@icoel.dk
Tlf. +45 30 89 71 61

Scan QR-koden
og læs om efteraf-
grøders egenskaber
som foderplanter